

LISTY

skřítko Lískáčka pro rodiny s dětmi

List 34/2017 - listopad

LÍSKA

Lískáčkov
listopadové
téma:

Ježek

Co nás čeká:

- **Ježčí detektivové** (pro děti od 3 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita venku, délka dle potřeby)
- **Ježčí penzionát** (pro děti od 5 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita venku, délka dle potřeby)
- **Ježčí záložka do knížky** (pro děti od 5 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, cca 30 minut)

Příběh
s Lískáčkem:

Kdo to byl?

Listopad už obarvil všechny listy na stromech. Svítilo sluníčko a děti si hrály na schovávanou. Jitka stála u staré hrušky a počítala. Tomáš s Lískáčkem se schovávali. Tomáš se rozhodl, že se schová v lískovém keři. Krčil se mezi větvemi a snažil se být potichu. Najednou za sebou uslyšel zvláštní zvuk. Pak bylo ticho. Opět se ozvalo zafunění a zadupání. Tomáš se rychle otočil. Uviděl u kmene lísky lesklý čumáček a dvě oči černé jako korálky. Vystrašeně na něj koukaly.

„Pojďte sem. Tady se něco schovává,“ volal Tomáš na ostatní. „Co se děje?“ ptala se Jitka, která právě přiběhla. „Podívej. Co to je?“ ukazoval Tomáš ke kmeni. „Je, ten je roztomilý,“ ozvala se Jitka. U kmene se v listí schovával ježek. Jak Jitka přiběhla, polekal se ještě víc a začal se stáčet do kuličky. „Co tady asi dělá? Už je listopad. Měl by být někde schovaný,“ přemýšlel Lískáček a starostlivě si ježka prohlížel. „Schovaný? Proč by měl být schovaný?“ vyptávala se Jitka. „V tuto dobu už ježci zalézají do svých hnízd, kde se uloží k zimnímu spánku. Teď už by měl spát,“ vysvětloval dětem Lískáček. „Aha. Třeba potřebuje pomoc,“ řekl Tomáš.

„Copak to tam máte,“ ozvalo se dětem za zády. „Dědo, podívej se. Tady je ježek a ještě nespí,“ vysvětlovala Jitka dědečkovi, který se za nimi přišel na zahradu podívat. „Nespí? To je zvláštní. Asi mu něco chybí. Vypadá, že je zdravý a silný, ale raději ho zvážíme,“ říkal dědeček, když si ježka prohlížel. „Proč bychom ho měli vážit? To mu nějak pomůže?“ vyzvídal Tomáš. „Zvážíme ho, abychom zjistili, jestli je dost najezený, aby vydržel spát celou zimu. Pokud by vážil málo, museli bychom ho trochu vykrmit. Když bude v pořádku, můžeme ho vrátit zase zpátky na zahradu,“ vysvětloval dědeček a bral ježka do ruky v rukavici. „Ale, co když tady zmrzne? Brzy bude padat sníh a on se nemá kam schovat, aby mohl spát,“ bála se o ježka Jitka. „Nu to

je snadná pomoc. Postavíme mu jeho vlastní ježkovník, ve kterém bude moci bydlet. Už jsem nachystal bedýnku. Můžete mi s tím pomoci," uklidňoval Jitku dědeček.

Vzali ježečka domů, kde ho zvážili. Zjistili, že je to opravdu cvalík, který se nemusí zimy bát. Rozhodli se, že ho přes noc nechají ve sklepě, kde mu nachystali krabici se senem a misku s vodou a granulemi. Hned ráno s dědečkem postavili ježkovník. Vybrali pro něj místo pod lískovým keřem. V bedničce vyřízli díru a položili ji dnem vzhůru. Dovnitř dali seno, aby se v něm mohl ježek zachumlat. Poté na bedničku nanosili větve a listí. V hromadě také udělali chodbičku, která vedla do pelíšku v bedničce.

Když byli s prací hotovi, přinesli ježka ze sklepa. Pořád se trochu bál. Opatrně ho položili před vchod do jeho nového ježkovníku. Ježek si hromadu očichával a nerozhodně přešlapoval před vchodem. Nakonec se rozhodl ježkovník prozkoumat. Děti ježka celou dobu pozorovaly a čekaly, co se bude dít. Ježek v hromadě funěl a podupával. Nakonec ale utíchl a ven už nevylezl. „Paráda. Tak to se mu tam asi líbí,“ nadšeně zvolal Tomáš. „To jsem ráda. Můžeme se na něj chodit dívat a hlídat ho,“ smála se na Tomáše Jitka. „To můžete. Ale nesmíte tu dělat hluk, abyste ho neprobudili. To by bylo pro něj nebezpečné,“ poučoval děti Lískáček.

A tak se i stalo. Děti se často chodily na hromadu s ukrytým ježkem dívat a hlídaly, aby se mu nic nestalo. Už se těšily na jaro, až se ježek probudí a vyleze ven.

Lískáčkova
procházka:

Ježčí detektivové

Věk: od 3 let ve spolupráci s rodiči

Místo: venku

Pomůcky: žádné

Motivace: Mají ježci ve vašem okolí dostatek míst k zimování? Kde by tak mohli být schovaní?

Postup:

Vypravte se prozkoumat okolí svého bydliště a zkuste najít možné zimní úkryty pro ježky. A co hledat? Ježek si vytváří „hnízdco“, vystlané senem. To ale neleží jen tak na zemi. Často je umístěné někde pod hromadou větví a listí, pod kořeny stromů, pod velkými kameny a podobně. Nalezené možné úkryty ale nerozebírejte. V tuto roční dobu již v nich mohou ježci zimovat. Jejich umístění si můžete zakreslit do mapy a v průběhu zimy a jara jednotlivá místa můžete kontrolovat. Třeba na jaře uvidíte zimního spáče, jak svůj úkryt opouští.

Trocha teorie:

Ježci ve volné přírodě žijí 3 – 4 roky. Jsou to hmyzožravci. Nepříznivé zimní období, kdy nemají dostatek potravy, přečkávají zimním spánkem (hibernací). Před začátkem zimního spánku se nejprve pořádně vykrmí a vytvoří si tukové zásoby. Poté v říjnu až začátkem listopadu (dle počasí) upadají ve svůj „hnízdě“ do zimního spánku. Ten trvá většinou až do března.

Během zimního spánku ježci ztrácí 15 – 20% své hmotnosti. Proto je třeba, aby před zimním spánkem měli hmotnost minimálně 600 – 700 g. Pokud najdete v listopadu ježka, který má nízkou tělesnou hmotnost, je třeba mu pomoci. Můžete se o něj postarat sami (na internetu naleznete podrobné informace, jak se o ježka postarat), nebo ho můžete zanést do záchranné stanice divokých zvířat, kde se o něho postarají.

Lískáčkův
námet:

Ježčí penzionát

Věk: od 5 let ve spolupráci s rodiči

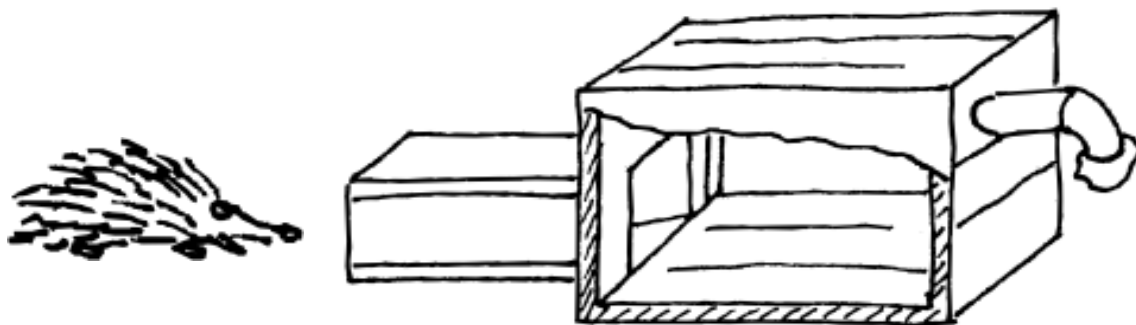
Místo: venku

Pomůcky: dle zvoleného ježkovníku: hromada větví a listí, větší dřevěná bednička, pilka, seno / hromada větví a listí, připravený domek pro ježka (desky, hřebíky, kládivo, pilka, trubka, síťovina, gumička), seno

Motivace: Ježci běžně žijí ve městech a po nocích hledají něco k snědku. Nejsou to ale jablka a hrušky, jak se traduje, ale hmyz, žížaly, brouci a podobně. Ježci jsou hmyzožravci. Když se vám ježek zabydlí na zahradě, máte o nočního pomocníka na záhonech postaráno.

Postup:

1. Nejprve si připravte dřevěnou bedničku nebo vyrobte domek pro ježka:
  - Pokud budete ježkovi do hromady dávat dřevěnou bedničku, vyřízněte v jedné její straně dostatečně velký vstupní otvor pro ježka.
  - Pokud budete vyrábět domek pro ježka, potřebujete, aby vnitřní rozměry vlastní budky byly: (v) 30 × (š) 40–50 × (h) 30 cm; a vnitřní rozměry tunýlku: délka 60cm, vnitřní rozměr 14 cm. V zadní straně budky je třeba zajistit větrání umístěním trubky se síťovinou. (viz. nákres)
2. V zahradě se porozhlédněte po vhodném místě pro umístění ježčího penzionátu. Mělo by být v klidné části zahrady ve stínu.
3. Na vhodném místě nejprve umístěte vlastní budku / bedničku. Je dobré budoucí penzion z části zapustit do země. Dovnitř dejte trochu suchého listí a sena.
4. Navrch dejte velkou hromadu listí a větve. Tím zajistíte, že bude mít ježek v penzionu teplo. Nezapomeňte vytvořit přístupový tunýlek, aby se ježek dostal dovnitř.
5. Nezapomeňte, že každé jaro je třeba penzion opatrně vyčistit.

Lískáčkovo
tvoření:

Ježčí záložka do knížky

Věk: od 5 let ve spolupráci s rodiči

Místo: uvnitř

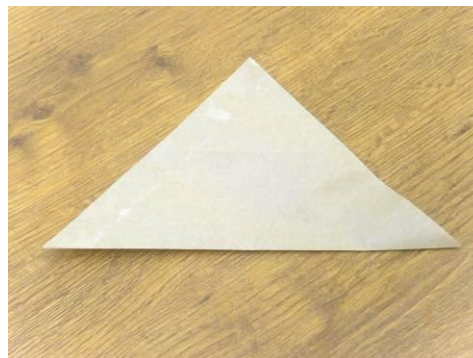
Pomůcky: čtverec pevného balicího papíru o velikosti 12 x 12 cm, barevné papíry, tužku, černý a růžový fix, lepidlo a nůžky

Motivace: Podzimní listí je krásně barevné a často se využívá k podzimním dekoracím. V teple se však listí zkroutí a ztratí barvu. Pojďme si tedy společně vyrobit listí, které vydrží.

Postup:

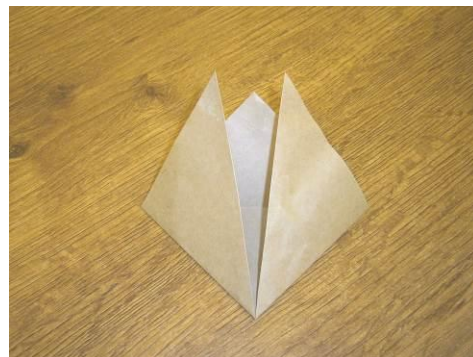
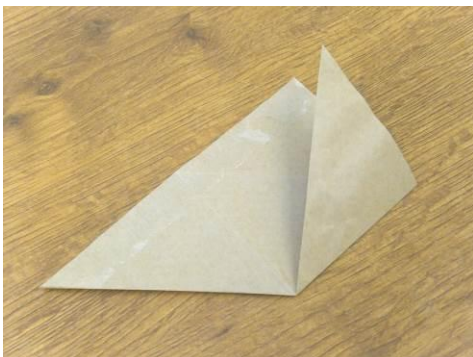
1. Připravíme si čtverec pevného balicího papíru o velikosti 12 x 12 cm, barevné papíry, tužku, černý a růžový fix, lepidlo a nůžky.

2. Čtverec pevného balicího papíru o velikosti 12 x 12 cm přeložíme na polovinu rohem na roh. Vznikne nám tak trojúhelník.

3. Pravý roh trojúhelníku ohneme směrem k vrcholu.

4. Stejným způsobem ohneme i levý roh trojúhelníku.

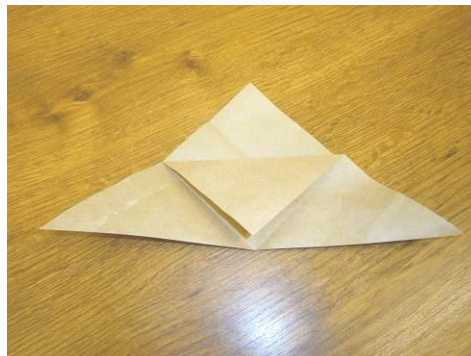

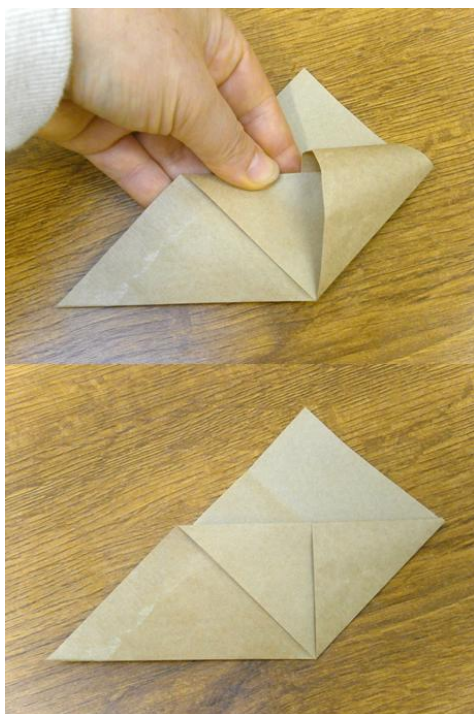
5. Oba rohy narovnáme zpět.

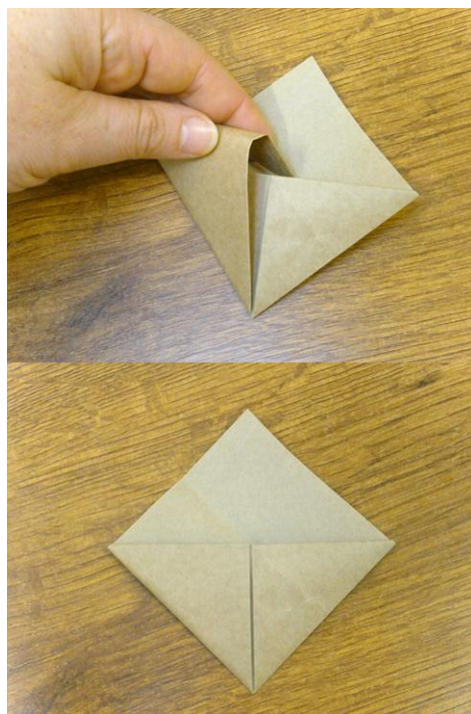
6. Jeden z vrcholů ohneme směrem dolů tak, aby se špička dotýkala spodní strany trojúhelníku.

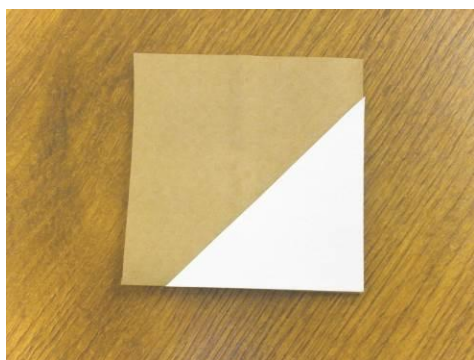
7. Pravý roh opět odneme směrem nahoru a založíme dle fotografie.

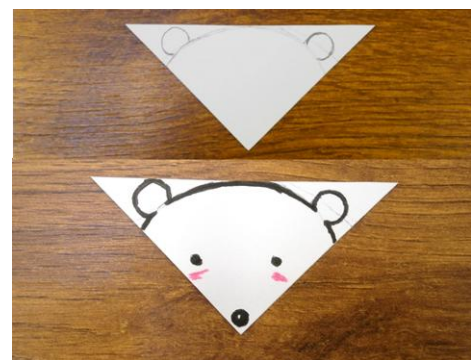
8. Stejným způsobem založíme i levý roh. Vznikne nám takto kapšička.

9. Z kreslicího kartonu si ustříháme malý trojúhelník.

10. Tužkou si nakreslíme obrys hlavy a uší. Poté fixou obtáhneme obrys a namalujeme obličej.

11. Hlavu vystříháme a polepíme lepidlem.

12. Poté ji přilepíme na tělo (kapsu z papíru).

13. Z barevného papíru vystříháme dva malé lístečky a nakreslíme na ně žilnatinu.

14. Lístečkem ozdobíme ježka.

15. Z každé strany ježka ustříháme roh cca 1,5 cm od kraje.

16. Nakonec ježkovy nastříháme bodliny.

Lískáčkovo
opakování:

Zkuste si odpovědět

- Kde v zimě spí ježek?
- Co musí ježek udělat, než začne spát zimním spánkem?
- Čím se živí ježek?
- Jak můžeme ježkům před zimou pomoci?
- Kdy se probudí ježek ze svého zimního spánku?

Sestavila: Lenka Pavelčíková
odborná spolupráce: Iva Koutná